

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UPA2024/32

2. oktober 2024

Pipaluk Lynge

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allangortinneqarnerat pillugit inatsisip (Malersuineq akiorniarlugu suliniutit patajaallisaavigineqarnerat, kinaassutsimik atornerluinerup pinerluutinngortinneqarnera aamma unnerluussuteqarnissamut piffissaliussap unitsinneqarnera il.il.) pillugu missingiutip Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit akuersissutigineqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutip aamma Qanilleqqusinnginneq, najugaqataasinnaannginneq aamma anisitsisarneq pillugit inatsisip allangortinneqarnera pillugu inatsisit assigiinngitsut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnissaat pillugu peqqussutissamut missingiut

Inuussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq

Pipaluk Lynge, Inatsisartunut ilaasortaq

Oqaaseqaat:

Inuit Ataqatigiinniit Naalakkersuisut siunnersuutaat qujarullugulu nuannaarutigingaarput.

Ukiuni makkunani takusat misigineqartartullu naapertorlugit inuit naapeqatigiittarfiitigut, inuup ataqqinassusaa, kinaassutsimik atornerliunerit, inuup kinaassusaanik salluliornerit, inuup qanoq oqarluni iliorluniluunniit

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

allangortiterillutik inuit naapeqatigiittarfiatigut siammarterisarnerit takussaalerallutuinnaarput, meeqqat inuusuttuaqqallu inuit naapeqatigiittarfiatigut inersimasunit naapeqateqarniartarnerit takussaapput, ersiutaappullu inatsimmik imaattumik peqartariaqalernitsinnut, tamannalu iliuuseqarfigisariaqarlerput, taamaattumik Naalakkersut saqqummiusnaanut qujanaq.

Qinigaaffimmi matumani assigiinnngisitsinnnginnissaq pillugu inatsimmik naammassisaqarpugut. Inuit tamarmik naligiipput, ataqqineqassallutillu.

Qinigaaffimmittaaq uani inuit tarnikkut pinerluffigineqaaqusaajunnaarput, inoqatimillu oqaatsikkut, nakkarsaanikkut, tujormisitsinikkut politiinut tunniunneqarsinnaanngorlutik.

Taamaattumik Inuit Ataqatigiit sinnerlugit inatsit una missingiut pissusissamisoortoq isumaqarpugut.

Inuk malersugaalluni inuussanngilaq, inuillu naapeqatigiittarfiatigut malersugaaneq salloqittagaanerlu ullumikkut killilersimaarneqalernissaa pissusissamisoorpoq.

Pissusissamisoorportaaq innuttaasunit ilisimaneqarnissaa, qanoq inoqammik inuit naapeqatigiittarfiatigut pissusilersornissaq suullu inatsisitigut malersugaassutaalersinnaanerisa ilisimaneqarnissaat.

Ullumikkut AI-p aamma digitaliusumk ineriartorneq aammalu assitigut nipitigullu immiunneqarsinnaanerput salluliuutigineqarsinnaanerpullu annertuisipiloorpoq, taamaattumik inuttut illersugaanissarput, aamma digitalikkut, pisariaqalerpoq, pissusissamisoorneralu Inuit Ataqatigiinniit naqissuseqqikkusupparput.

Inatsisitigut illersugaanerput maanna nukittunerulernialerpoq, inatsip uuma malitsigilissavaa malersuineq, inuit naapeqatigiittarfiatigut inuk eqqissilluni

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

inuuniarnerata ajoqusersornerasigut pissusilersorneq, uniffeqanngiusattumik attaviginneqartaariaaseq, inatsisitigut unioqqutitsininngussammat.

Inatsisitigut inuup illersorneqarnissaa pissusissamisoorpoq, Inuit Ataqatigiinniillu maluginiarsimavarput, atukkatta ineriartupiloornerisigut, inuit naapeqatigiittarfiasigut inoqammik innarliiniarneq, ataqqinaataanik minnerulersitsiniarneq, allatullu oqartitsiniarneq, meeqqanillu malersuiniarneq imak inissisimalersimanerput, inatsit imak ittunik pisariaqartitsilersimanerput maluginiaratsigu.

Inuit Ataqatigiinniit maluginiarparput inatsip uuma tusarniaassutigineqarneranut atatillugu, Kalaallit Nunaanni Inuit pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuisooqatigiivisa aammalu Institut for menneskerettigheder, Kommune Qeqertalik, allallu qisuariarsimammata, uumap inatsip eqqunneqarnissaannut qujallutik, ilaatigut inatsip inunnik arnanik meeqqanillu illersuinissaata siunertaannik ujartuisut, Inuit Ataqatigiinniit maluginiaratsigu, nunatsinni qanoq arnanik persuttaasarnerit, meeqqanillu tujormisitsinerit akiorniarneqarnerannik qanoq pingaartitsisoqartigisoq.

Tusarniaanermi akissuteqartut ilaatigut inoqamminnik innarliisut malersuisullu qanoq ikiorserneqarsinnaanersut ujartuimmata, inoqammik innarliinissaq qanoq qaangerneqarsinnaanersoq ilaatigut paasitinneqarnissaa ujartormassuk, tamatumanilu pillagaanikkut qulaani eqqartorneqartut ikiorsiissutigineqarsinnaasut akissutigineqarsimasoq.

Ukioq manna Arnat Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqatigiissut Atuaruminarsakkap saqqummiunneqartup ilaatigut imaraa, nuna oqartussaasoq pisussaaffeqartoq pisinnaatitaaffiit qulakkeerniarneranni inatsisiliortoqartariaqartoq, arnat angutillu naligiinnerulernissaat anguniarlugit, periutsini pissusilersuutinilu arnat immikkoortillugit innarlerlugilluunniit pissusilersorfigineqannginnissaat

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

pisussaaffigatsigit, inatsiliortariaqartugullu periuseqarluta iliuseqarlutalu arnanik immikkoortiterineq innarliinerlu pitsaaliussallugit.

Taamaattumik Inuit Ataqatigiinniit naligiinnerulerneq tassaaginnanngilaq aningaasatigut naligiinneq, aammali ulluinnarni atukkatsinni, toqqissilluta inuusinnaaqulluta naligiinnerulernissaq pingaartikkatsigu.

Istanbul-imi isumaqatigiissut ilanngussimanitta kingorna – Istanbulimi isumaqatigiissut Inatsisartunit 2022imi akuerineqartumit, pisussaaffigullu suliasagullu arnat angutillu naligiinnerulernissaannut ilaatigut suliasat aallartisarneqarmata suliasat uku ilagaat.

Tamaattumik Istanbul isumaqatigiissummut akuersisimanitta malitsigisaata ilaannut, Inuit Ataqatigiinniit qujalluta - tassa arnamut persuttaanermut pinaveersaartitsinissamat peqqussutip kingunera, inatsisinik allanik inummik illersuisussanik nassataqartitsimmat, Inuit Ataqatigiinniit qujarullugit pissusissamisoormat, aaliangeriikkatsinnillu pisussaaffilermasigut, suliasagut pissusissamisoorlutillu pisariaqarneri ilisimallugit, inatsimmut uunga isumaqataalluta qujallutalu, Inuit Ataqatigiinniit oqaaseqaratta.